

Ez a különnyomat szabadon és ingyenesen terjeszthető.

Zsiros András

HOBBINYÚL TENYÉSZTÉS

A tervezéstől a kiállításokig

**A könyv megvásárolható az
Ad Librum internetes könyvesboltjában**

A bekeretezett szövegekre kattintva további információkhoz juthat.

A könyvvel kapcsolatban további információ érhető el a kötet weboldalán:

<http://adlibrum.hu/Hobbinyul>

© 2008 Zsiros András

© 2008 Ad Librum Kft.

Minden jog fenntartva!

Az Ad Librum Kiadó és a PodPress az Ad Librum Kft. márkanеvei.

A könyv adatai:

Szerző:	Zsiros András
Cím:	Hobbinyúltenyésztés. a tervezéstől a kiállításokig
Kiadás:	Ad Librum
Kiadási év:	2009
ISBN:	978-963-9888-70-8
Terjedelem:	188 oldal
Méret:	A5
Ár:	2990 Ft
Közvetlen vásárlás:	shop.adlibrum.hu

ZSIROS ANDRÁS

Hobbinyúltenyésztés

— a tervezéstől a kiállításokig —

AD LIBRUM

Budapest

2009

© 2009 Zsiros András

ISBN 978-963-9888-70-8

Minden jog fenntartva.

Jelen könyvet, illetve annak részeit a szerző előzetes írásos engedélye nélkül tilos reprodukálni, adatrögzítő rendszerben tárolni, bármilyen formában vagy eszközzel – elektronikus vagy más módon – közölni.

Felelős kiadó:
az Ad Librum Kft. ügyvezetője

© 2008 Ad Librum Kft.
1107 Budapest, Mázsa tér 2-6.
info@adlibrum.hu
www.adlibrum.hu

Borító: Glied Viktor

Tördelés: Topik Bt.

Nyomda: MondAt Kft. (www.mondat.hu)

A könyvvel kapcsolatban további információ
érhető el az alábbi címen:
<http://adlibrum.hu/Zsiros-Andras/>

1. Előszó

A házinyulak tartásáról, takarmányozásáról és tenyésztéséről számos könyv látott már napvilágot az utóbbi évtizedekben. Az eddig megjelent kötetekből már szinte mindent megtudhatott a kedves olvasó, ami fontos lehet a sikeres tenyésztőnek egy egészséges állatállomány kialakításában. A nyúl-tenyésztés, mint minden más állattenyésztési ágazat, folyamatosan fejlődik, új technológiák, új eszközök, takarmányok, és gyógyszerek jelennek meg a piacon segítve ezzel az állattartókat, hogy a tenyészetből minél több jó minőségű nyúl kerüljön ki.

A nyúltenyésztés a közelmúltban még gazdasági jelentőséggel bírt, ami manapság a kistermelők részéről egyre inkább háttérbe szorult. Büszkéek lehetünk az Állattenyésztési és Takarmányozási Kutatóintézetek munkájára, amelyek számos kiváló teljesítményű nyúlfajtával gazdagították a palettát. Ezek a fajták (pl. Fehér Gyöngy, Pannon Fehér stb.) kifejezetten alkalmasak a gazdasági felhasználásra, mégis a magas takarmányárak, az alacsony felvásárlási árak miatt elmondható hogy jelentősen csökkent országszerte azon tenyésztők száma, akik húsnyúl tartással, tenyésztéssel foglalkoznak, azért hogy vágónyúlként értékesítsék az állományukat.

Ezzel ellentétben a hobbinyúl tartók (tenyésztők) száma a közelmúltban világszerte megnőtt. Ez nem csoda, hiszen a hobbi nyulászat is – azóta létezik, amióta a nyulakat háziasították. A hobbiból komoly ágazat fejlődött a nyulasok körében. Mára szinte minden fajtának előfordulnak törpe változataik, megjelentek újabb színváltozatok, a színeken belül különböző rajzolatok. Vannak olyan fajták, amelyek megőrizték jellegüket kitenyésztésük óta, de olyanok is, amelyeket fajta-átalakítókeresztezők használtak új fajták kialakításához. Ma már minden nyulat kedvelő talál számára kedves méretű, különböző szőrzetű, és sokszínű nyúlfajtát, akár egy-egy állat tartására vállalkozik kedvtelésből, akár húsáért akár prémjéért, vagy kiállításra szánt állományt szeretne kialakítani.

Legtöbbünk már gyermekkorban találkozik a kedves kis húsvéti nyuszival, sok gyermek első kisállatkája az ajándékba kapott kis kedvenc. Manapság szinte minden kisállat-kereskedésben kaphatók törpenyulak, és legalább annyira váltak házi-kedvencé, mint a tengerimalac vagy az aranyhórcsóg. Az emberek nagy részének élete során biztos volt már valamilyen háziállata. Az állatokkal való foglalatalkodás megtanítja már gyermekkorban a gondoskodást, felelősséget egy másik élőlény iránt. Az, hogy egy kis állat

egészségben felnőjön, később esetleg meg is ajándékozzon kicsinyeivel, gondoskodást, figyelmességet kíván meg a gondozójától. Szükséges a megfelelő elhelyezés, a táplálékok helyes kiválasztása és összeállítása, a rendszeres takarítás, almozás, ha pedig szeretnénk, hogy állatunk szaporodjon is akkor a megfelelő pár kiválasztása, pároztatása, és elléshez való előkészítése. Valamint már előre gondolni kell a majdani kicsinyek elhelyezéséről a választásuk után.

Ez a könyv nem a nyúltenyésztés azon mélyebb gondolataira kíván kitérni, amelyeket számos kiváló szerző már az utóbbi évtizedekben megjelent műveiből, szakkönyveiből megismerhettünk, hanem állatkedvelőknek, állatbarátoknak, kezdő nyúltenyésztőknek vagy azoknak, akik még csak játszanak a gondolattal, hogy nyulakkal szeretnének foglalkozni. Részletesen szeretnék kitérni a nyúl fajtájának a kiválasztásától a kiállítások világáig, ahol a tenyésztők állataikat összemérhetik, és gondos munkájuk eredményeképp minél kiválóbb minősítést érjenek el, akár fajta-győztes, akár tenyésztői díjakat elhozva ezzel elismerve tenyészetüket és a kitartó alapos gondozást és felkészítést.

Magam is végigjártam azt az utat, hogy miként is lehet nyulaimat kiállítani, hogy érdemes felkészíteni a kiállításra vagy hogyan készítsünk egy-egy jól sikerült fotót a rendezvényekről. Remélem, hogy aki e könyv végére ér közelebb kerül a nyúltenyésztés és a kiállítások szeretetéig, és megérti a hozzám hasonló fanatikus nyúlbarátok gondolatait, és a nyúltenyésztés hobbi formájának a jelentőségét. Kívánok minden kedves olvasónak jó szórakozást, és egyben megragadnám az alkalmat, hogy köszönetet mondjak mindenkinek, aki szakmai és szellemi segítséget nyújtott a könyv megírásában.

Megköszönöm:

Családomnak a türelmet, Kedvesemnek a megértést, Török Árpád törzskönyvező állattenyésztő barátomnak a segítséget és az MGKSZ vezetőségének a szakmai támogatást.

Zsiros András

Felhasznált irodalom:

Anghi Csaba: Nyúltenyésztés. 1965.

Holdas Sándor–Szendrő Zsolt: Gazdasági állataink–Fajtatán–Nyúl.

2. Hobbi vagy tenyésztés

Ákár gyermekkorban, akár felnőttként gondolkodunk a nyúltartás lehetőségein, először is ki kell választanunk melyik fajtával, szeretnénk foglalkozni, mit szeretnénk kezdeni állatainkkal. Hobbi szinten tartanánk egy-két példányt, esetleg húsfajtát vágás céljából, vagy eltervezzük egy komoly tenyészet kialakítását. A nyúltartás komoly felelősséggel jár, költséges, épp ezért érdemes jól megfontolni mielőtt belevágnánk.

Mindenekelőtt a nyúl vagy nyulak, elhelyezését kell megtervezni. Ha van az elhelyezésükhöz megfelelő helyiség (egy zárt melléképület, használaton kívüli istálló stb.), vagy netán a szabadban tartanánk állatainkat, mindenképp elő kell készíteni a kedvenceink fogadására, de ezzel majd a későbbi fejezetekben foglalkozunk.

Ha alkalmas helyet találtunk, döntsük el milyen célból, vásárolunk majd házinyulát. Vásárolhatunk kizárólag kedvtelésből, egy vagy több állatot, melyeket házi kedvencként tarthatunk és sem, kiállításra sem tenyésztésre, de legfőképp nem levágásra szánjuk a kedvenceket. Manapság gyermekük részére is sokan vásárolnak kisállat kereskedésekben, börzéken, piacokon egy-egy kisebb vagy törpe fajtát, amelyek alkalmasak házi kedvencként kiváltani a tengerimalacot vagy az aranyhőrcsögöt. A kisebb fajták lakásban is kiválóan tarthatók, ha nagyobb fajtát szeretnénk, akkor viszont válasszunk helyet a lakáson kívül, akár egy erkélyen, teraszon vagy az udvar szélcsendes részén. Egy-két nyúl tartása nem okoz nagyobb gondot, viszonylag kevés kiadással jár, de emellett egy kis odafigyeléssel, törődéssel könnyen kézhez szoktathatók, és egy család kedvenceként évekig kellemes időtöltést szerez gondozójának, ha pedig párban tartjuk, akkor akár még számos utóddal meg is ajándékozhat minket.

Mióta a törpenyulak megjelentek attól kezdve főleg Európa nyugati országaiban a hobbiszerű nyúltartás meghódította a családokat és külön klubok alakultak, olyan társulások, akik csak egy kis közösséghez szerettek volna tartozni néha megvitatni kedvenceik viselkedését, szaporulatát, egészségügyi gondjait, általában nevet is adnak nyulaiknak, sőt egymás állatait is név szerint ismerik, és kellemes percek, órákat töltenek együtt, eljárnak egymáshoz nyúllátogatásra. Hazánkban is alakultak már hasonló közösségek, a mai napig vannak egy-egy fajtának klubjai és olyan baráti társaságok, akik, még ha nem is fajtatiszta tenyésztéssel foglalkoznak, figyelemmel kísérik a nyúltenyésztés helyzetének alakulását, fejlődését és az újdonságokat

fórumokon, találkozókön és manapság egyre inkább az interneten vitatják meg.

Sokan a kezdeti kevert állományukat lecserélik fajtatiszta tenyésznnyulakra, de tudni kell, hogy bizonyos keresztezett szűlőpártól származó utódok, még ha így már nem fajtatiszták is sokszor ellenállóbbak, és jobb termelőképességük lehet. Régebben a legtöbb vidéki háztartásban több más állat mellett nyulakat is tartottak melyeket egy kis zöld és konyhai hulladékon felneveltek, az egész családnak ízletes húst biztosítottak. Az elműlt évtizedekben már a szőrme és a gerezna is fontos szerephez jutott ezért erre a célra alkalmas fajtákat is tartottak, ami bevételi forrást is de voltak, akiknek megélhetést is biztosítottak. Manapság már nincs igazán piaca a nyűlszűrmének, mivel manapság egyre jobban előtérbe kerülnek a jó minőségű műszűrmék.

Manapság a tenyésztők többsége vagy saját célra, vágásra, vagy fajtatiszta tenyésztésre tartanak nyulakat. A 80-as 90-es években még a leadásra értékesített nyulak a húspiacon jelentős számban voltak jelen. Ma már a nyűlfelvásárlás háttérbe szorult, a kisgazdaságok illetve 10-20 anyás állományok nem képesek fenntartani magukat. A jelenlegi húsertékesítés leginkább a külföldi piacokra történik melyeket kiváló termelőképességű fajtákkal, tudnak kiszolgálni azok a gazdaságok, amelyek igen komoly állománnyal rendelkeznek.

Aki viszont az állatszeretetéből adódóan olyan kisállattal szeretne foglalkozni, amely a család minden tagjának elfoglaltságot, kikapcsolódást jelent azoknak kiváló alternatíva a házinnyúl (fajtától függetlenül), és ha egy igazi kis hobbiszintű tenyészetet alakít ki. Akkor előbb utóbb megtaláljuk a hozánk hasonló érdeklődésű állatbarátokat (tenyésztőket) megvitátjuk a napi problémákat, sikereket, állatainkkal kapcsolatban, a siker érdekében internetes fórumokat látogatunk, szakkönyveket olvasgatunk, hogy állatainkat a lehető legjobb tartási körűlmények mellett a legmegfelelőbb takarmányozással egészségben neveljük. Ha kedvenc hobbink tényleg örömet okoz, és szép állományt tartunk, már csak egy lépés, az hogy szeretnénk megmutatni másoknak is, és szakemberek szemével nézve, bírálatra vinni nyulainkat, hogy egy-egy kiállításon esetleg sikereket érnünk el.

Az ember életében bármely területen is tevékenykedik, akár munkájában vagy magánéletében de akkor is, ha csak a hobbijáról van szó, fontos hogy megismerje az eredményét. Egy tenyésztőnek az elismerés az, ha az állatai jól szerepelnek a kiállításon. Azok a tenyésztők, aki folyamatosan figyelemmel követik és járják a kiállításonkat, fejleszhetik tudásukat a szakma rejtelseiről új baráti kapcsolatokat, létesíthetnek, és vérfrissítés céljából jó minőségű tenyészállatokat vásárolhatnak. Most hogy megnyíltak Európa határai, és folyamatosan fejlődik az internetes kapcsolattartás lehetősége is, az emberek olyan lehetőséghez jutottak hogy akár külföldről is vásárolhat-

nak tenyésztő-nyulakat, új fajtákat ismerhetnek meg, és más országok tenyésztőivel vehetik fel a kapcsolatot, és sokat megtudhat a különböző tartási, és takarmányozási szokásokról. A nyúltenyésztés, akár kedvtelésből, hobbi-ból húscélú vagy tenyész-irányú mindenképpen sok gondoskodást igényel, költségekkel jár, és sok elfoglaltságot követel meg az állattartótól. Ha valaki ennek ellenére kedvet kap nyulakkal való foglalatosságához, kitartó, elszánt és lehetőséget lát egy kis háztáji tenyésztés kialakításában.

Tapasztalataim alapján csak ajánlani tudom mindenkinek, hogy vágjon bele. A nyúltenyésztés sok örömet okoz, és mindenképp olyan egy olyan állatfajjal foglalkozhatunk, amely nagy utat jár már be a háziasításától kezdve a mai hobbiszinten tartott nyulakig. Eközben tartották húsáért, prémjéért, gereznájáért, míg sok helyen a kezdetek óta csak kedvtelésből.

Legyen bárhogyan is, a nyúltartók, tenyésztők, komoly munkát végeztek eddig és fognak a jövőben is, hogy az állattenyésztésnek ez a szép ágazata fennmaradjon. Fontos lenne, hogy hazánkban ismét felemelkedjen, hogy az országos illetve a külföldi kiállításokon is egyre több magyar nyúl szerepeljen, jó eredményt érjen el. Alapanyagból nincs hiány, a szaktudás elérhető, bővíthető, a kapcsolattartás is megoldott így hát, ha valaki szereti a nyulakat, egy kis segítséget kap és betekintést a nyúltartástól a kiállításokig vezető úton, hogy minden nyúltartó megtalálja a számításait, és hogy elmondhassuk mi is sok országhoz hasonlóan, hogy igazi összetartó nyulas nemzet vagyunk.

5. A nyúl testtájai

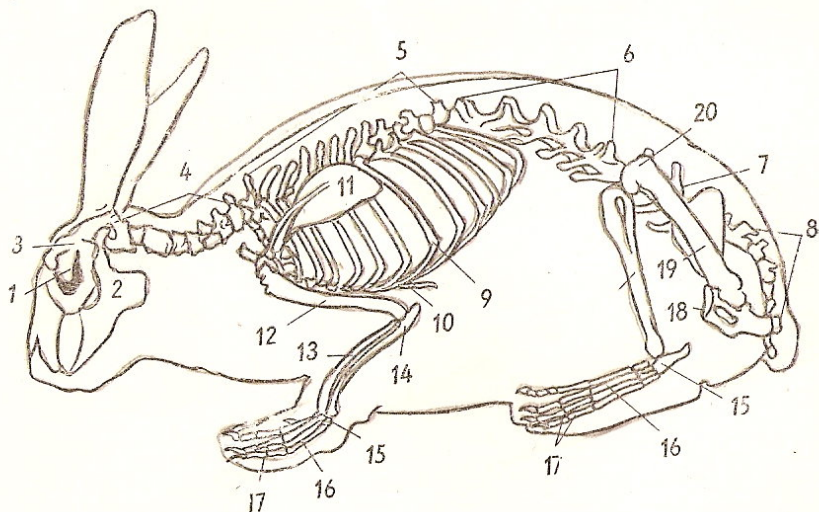
A házinyulak testtájai minden ismert fajtánál azonosak, ezek ismerete megkönnyítheti a tenyésztő munkáját. Bizonyos testrészekre jellemző betegségek ismerete segít a felismerésben, megelőzésben, és a nyúl küllemének elbírálásában, és a testméretek pontos felvételében. Az alábbi ábrákon láthatók a testtájak elhelyezkedései és elnevezései, és a csontozat felépítése.

A csontozat szilárdsága a nyúl testalakulását is befolyásolja, és mint a test váza, fontos ismerni a csontváz felépítését. Hasonlóan más állatfajokhoz egy-egy deformált vagy gyenge csont, nagymértékben rontja az állat küllemét, járását, mozgását. A szerkezeti szilárdság egyik legfontosabb eleme a csontozat. A születési rendellenességek kivételével, a megfelelő erősségű csontok fejlődéséhez a tenyésztő a megfelelő tartási és takarmányozási igények betartásával sokat tehet. Ahhoz hogy a tenyésztő maga is felismerje, hogy állata megfelelő küllemmel rendelkezik, és hogy egy-egy kiállításra jó minőségű és testalkatú állatokkal tudjon megjelenni fontos a testalakulás helyes megállapítása és a testtájak ismerete.

A nyúlfajtákat a kiállításokon a testsúly, a testfelépítés, a fajtajelleg, a szőrzet színe és minősége, a fedőszőrzet színe és rajzolata, és az aljszőrzet színe és minősége alapján bírálják. A fajtákra jellemző külső jegyek ismerete a tenyésztőnek elengedhetetlen. Vannak viszont alapvető küllemre vonatkozó hibák, melyeket az alábbi ábrákon mutatnak be: Pl. a fülek állása, attól függően, hogy álló vagy lógó fülű fajtáról van e szó.

Az állófülű fajtáknál a fülek 45-50°-os szöget zárjanak be, és feszesen egymás mellett álljanak. A kosorrú fajtáknál a fülek hossza ideálisan 1/3-1/4-del is meghaladhatja a fej hosszát. A szaglászerve az orr a nyúlön jellegzetes, gyakori mozgása mindenkinek eszébe juttatja a húsvéti nyusztit. A folytonos mozgást az orr harántizmai idézik elő. Az orrot középen barázda választja ketté. A nyúl szaglása egyébként t igen jól fejlett. A nyúlalkatúak és azon belül a házinyulak is folyamatosan kopó fogazattal rendelkeznek. Ahhoz hogy a fogazat megfelelően kopni és újránöni tudjon, fontos a helyesen megválasztott takarmányozás, és lehetőség szerint pl. egy fadarab behelyezésével kielégíthető a nyúl rágási igénye.

A túlnőtt fogak komoly problémákat okozhatnak. A metszőfogak állandók az elő zápfogak váltódnak. A fiatal nyulak fogazata világosabb, a karmai fényesek, míg az idősebb állatoknál a fogak sárgásabbak, a karmok tompábbak hajlottabbak.

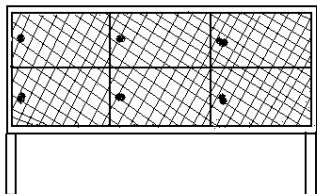
1. ábra A nyúl csontváza: 1 – szemgödör, 2 – állkapocs, 3 – halánték árok, 4 – nyakcsigolyák, 5 – hátcsigolyák, 6 – ágyékcsigolyák, 7 – keresztcsont, 8 – farokcsigolyák, 9 – bordák, 10 – szegycsont, 11 – lapocka, 12 – karcson, 13 – orsócsont, 14 – könyökcsont, 15 – lábtő, 16 – lábközép-csont, 17 – ujjcsontok, 18 – medencecsont, 19 – combcsont, 20 – térdkalács, 21 – a lábszár csontjai

A nyúl fogazata a 4. ábrán látható, a koponya felépítésével egyetemben.

Egyéb hibák is előfordulhatnak a küllem elbírálásakor. Ilyen lehet a fejhossznál hosszabb fülek, az oldalra hajló megtört farok, a sekély szűk mellkas, a púpos hát, a szétálló vagy x lábak, a fajtajellegtől eltérő szín bárhol a szőrzetben. A szőrzetben a szétsimított szőr közötti kopasz bőrsáv a test bármely részén legfeljebb 2 mm lehet. Fontos még hogy állatunk testméreteit pontosan tudjuk felvenni, így az övméretet, a testhosszúságot, a mellkas mélységét, a dongásságot. A törzhossz a vállbúb és az ülgumó közötti távolság, az övméret a mellkas körmérete mérőszalaggal mérve. A mellkas mélység a gerincvonal és a szegycsont vége közötti távolság a lapocka mögött mérve. Mindezek ismerete véleményem szerint elengedhetetlen, a tenyésztőnek, és mivel ezek otthon is elvégezhető mérések, a fajtajelleg, és az összbnyomás pontos meghatározásával, még a kiállítás előtt mintegy le-bírálhatjuk állatunkat, amely kis gyakorlat után már egy reális képet adhat a várható eredményekről. Az alábbi ábrák segíthetnek a hibák kiküszöbölésében.

7.1. Udvari ketreces tartás

Régebben a legtöbb vidéki udvarban megtalálható volt a baromfiudvarban, vagy az istállók mellett egy-egy nyúlketrec. Ezek általában házilag készített ketrecek voltak, és igen sokfélék lehettek. Készülhettek fából, fémből, sőt voltak olyanok, amelyeket agyagból készítettek. A kültéri tartásnál a legfontosabb szempont, hogy a ketrecek lehetőleg huzatmentes, szélvédett helyen legyenek elhelyezve. A teteje mind széltében, mind hosszában annyira érjen túl a ketrec oldalain, hogy az eső vagy a hó, semmilyen körülmények között se érje az állatokat. Tudni kell azt is, hogy a házinyulak a hideget jobban bírják, mint a nagy meleget, illetve inkább az árnyéket kedvelik, a tűző napsütést nem. Ezért a kültéri ketreceknél a napfényre is ügyeljünk. A nyári időszakban probléma lehet a rekkenő hőségben, tűző napon álló ketrecben való elhelyezés. Manapság a kültéri ketreces elhelyezés legfőbb hátránya, a betegségek, pl. a mixomatózis elleni védtelenség. Tény viszont az is, hogy a szabadban tartott állatok ellenállóbbá válnak, a betegségekkel, és egyéb behatásokkal szemben is. A kültéri ketreces tartásnál vannak bizonyos feltételek, amelyeket fontos lenne betartani. Először is a fából készült nyúlólak anyaga legyen vastag, időjárásálló. Az ólak lehetőleg lábakon álljanak, vagy tegyük állványra, soha ne helyezzük közvetlen a földre, így valamelyest elkerülhető, hogy sem a rovarok, sem a különféle rágcsálók ne jussanak közvetlen a földről az ólba. A talaj közelében egyébiránt télen hidegebb van, csapadékos időben pedig felázhat a padozat, rosszabb esetben akár be is folyhat a ketrec aljába a csapadék. A lábakon álló ketrecek fő szerkezete lehet fémből, és csak az oldalak valamint az aljzat fából, de lehet az egész fából. Az időjárás viszontagságait figyelembe véve gondoljunk arra is, hogy a bakoknak és a süldőknek is rendelkezésére álljon búvóhely, illetve pihenőodú, ahová az állatok a hidegben vagy melegben visszahúzódhatnak. Ügyeljünk továbbá a ketrecbe helyezett takarmányokra, nehogy megázzanak, illetve az ivóvízre, hogy nyáron ne melegedjen túl, télen pedig ne fagyjon be. Ezért télen-nyáron igyekezzünk naponta többször is ellenőrizni, és cserélni az ivóvizet. Erről még egy későbbi fejezetben olvashatnak. Az ólak lehetnek lecsurgós rendszerűek, vagy zárt padozatú, almozott ólak is. Egy nyúlartásra alkalmas ólat, kertecet házilag is el lehet készíteni, de kaphatók az állatok igényeit teljes mértékben kielégítő kész ketrecek is. Hirdetésekből, interneten, találhatunk használt, és új ketrecek is. A nyúl testméretétől is, és az állatok számától is függ a nyúlólak mérete. Lehet egyszintes vagy többszintes ún. ketrecblokk, amelyeknek az alapterülete óriás, vagy nagytestű nyulaknál egyedenként legalább 90x90 cm legyen, közepes testűeknél legalább 75x75 cm, kistestűeknél 70x70 cm, törpéknél pedig legalább 60x60 cm legyen.

14. ábra 6 nyúl elhelyezésére alkalmas ketrec vázzata

15. ábra Kültéri elhelyezésre alkalmas ketrec

A tenyésztő felelőssége, hogy állatai a lehetőségekhez képest a lehető legkomfortosabb körülmények között legyenek elhelyezve, ezért a megadott értékek inkább felfelé toljódnak. A zárt padlós ketrecek alja lehet fa, vagy műanyag, de célszerű mindig almozni, hogy megkönnyítsük a tisztántartást, és maguk az állatok sem szennyeznek magukat annyira, mint alom nélkül. Az almozott ketrecben figyeljünk a takarmányozásnál, mert a szemes, és a szálas takarmányok is az alomba keveredve, pocskba mehetnek. Az ilyen almozott zárt aljzatú ketreceknel a szénarács, és az önetető alkalmazása szinte elengedhetetlen. A lecsurgós rendszerű ketrecek aljának a fele, vagy a 2/3-a zárt, a hátsó részen pedig rácsos, olyan átmérőjű lyukakkal, amelyen keresztül a vizelet és a bélsár is szabadon távozhat. Ez esetben nem szükséges az almozás, de mint fentebb írtam a kültéri ketreceknel ajánlott a pihenőudó, amelyet azért télen almozzunk. A lecsurgós rendszer többszintes ketreceknel is alkalmazható, ilyenkor a szintek között egy terelőlemez található, ami ellenálló anyagból kell, hogy legyen, mert a bélsár és a vizelet is maró hatású. Előnye a lecsurgós ketreceknek a zárt padlójával szemben, a könnyebb tisztántartás, az alom nélküli tartás, és az ammónia okozta betegségek minimalisra csökkentése. A szennyezett padló számos betegség forrása is lehet, melyekről később még külön fejezetben olvashatnak. Saját tapasztalatom, hogy bármilyen ketrecről legyen is szó, célszerű a ketrec teljes hosszát kitévő ajtó, amely megkönnyíti a takarítást, valamint az állatok megfogását is. A kültéri elhelyezésnél a ketrec oldalai legyenek zártak, hogy az állatok minél védettebbek legyenek az időjárás viszontagságaival szemben.

A ketrec belső magassága is legalább 30 cm legyen kistestű és törpe fajtáknál, közepes és óriás fajtáknál viszont legalább 40 cm vagy ennél maga-

33. A 20 leggyakoribb kérdés

1. Milyen fajtát válasszunk?

Válasz: Mindig a helyi adottságainknak, és a kijelölt célnak megfelelően válasszunk fajtát. Hobbi célra közepes testű, társállatnak leginkább törpe, vagy mini fajták az ideálisak.

2. Hol tartsuk nyulainkat?

Válasz: Elhelyezhetjük házilag készített, vagy gyári ketrecben. Udvaron, lakásban, melléképületben, de óvjuk állatainkat a huzattól, csapadéktól, és vegyük figyelembe az állat méreteit is.

3. Honnan vásároljunk nyulakat?

Válasz: Vásárolhatunk börzéken, vásárokon, és kisállat kereskedésekben is, de inkább a kiállításokat és a tenyésztőket ajánlom.

4. Mivel etessük a nyulainkat?

Válasz: Kaphatók kész nyúleleségek is, de változatossá és olcsóbbá tehetjük különféle zöldelésekkel, abrakfélékkel, és egyéb kiegészítő eleségekkel (pl. konyhai hulladékok stb.)

5. Kell a nyulaknak vizet adni?

Válasz: Tévhit, hogy a nyulaknak nem kell vizet adni. Minden takarmány mellé friss, tiszta ivóvíz legyen a nyúl előtt. Ezt adhatjuk itatóedényben, vagy szópókás itatóból.

6. Kell e almozni a nyúl alá?

Válasz: Ez elhelyezéstől függ. A rácspadozaton való tartáskor nem kell alom. A tele padlós elhelyezésnél szoktak almozni, amely felszívja az állat vizeletét, és ürülékét. Az almozott tartásnál ügyeljünk a rendszeres, és alapos takarításra, és fertőtlenítésre.

7. Mikor pároztassuk nyulainkat?

Válasz: Az ivarérettség és a tenyészettség nem ugyanaz. Az ivarérettséget már 3-4 hónapos korban elérik a nyulak, míg a tenyészettség kb. 6 hónapos kor körül, következik be. A pároztatáshoz érdemes megvárni a 7 hónapos kort. Ezen belül érdemes kora reggel, vagy az esti órákban fedeztetni.

8. Mennyi ideig vemhes a nyúl?

Válasz: A házinyúl 28-31 napig vemhes. Az ettől lefelé, vagy felfelé való eltérés, néha a nyúlfiókák egészségkárosodásával járhat.

9. Mi a teendő a nyúl ellésekor?

Válasz: Az ellés előtt 5-7 nappal helyezzünk be ellető ládát, almozzunk be vastagon, a többit bízzuk az anyanyúlra, amely szórt tép magáról, fészket készít, majd gondoskodik az újszülött fiókákról. Az anya előtt mindig legyen friss ivóvíz.

10. A kisnyulak mikor lesznek önállóak?

Válasz: A nyúlfiókák egy hetes korukra teljesen kiszőrösödnek, a második hét végére a szemük is kinyílik. Három hetes koruktól már fogyasztják a szilárd táplálékot is, de ekkor még szükségük van az anyatejre is.

11. Mikor válasszuk le a kisnyulakat?

Válasz: Ideális a 7-8 hetes korban leválasztani a fiatalokat, de úgy hogy az anyát vegyük ki a ketrecből.

12. Nemektől függetlenül együtt maradhatnak a nyulak választás után?

Válasz: Az alomtestvérek általában jól megvannak egymással, de 11-12 hetes korukban érdemes nemenként különválasztani, hogy elkerüljük a veszekedést, és a nem kívánt vemhesülést.

13. A húsnyulakat mikor érdemes levágni?

Válasz: A legtöbb, húsáért tartott nyúlfajta vagy hibrid, közepes testű. Ezeket 2,5 kg-os súly körül érdemes levágni. Ezt kb. 12-13hetes korukra, érik el. Az óriás fajták vágásakor figyelembe kell venni a rendkívül erős csontozatot. Ezért az óriás fajtákat csak 3-3,5 kg körül vágjuk le.

14. Milyen nyulat vihetünk kiállításra?

Válasz: A kiállításokra fajtatiszta nyulakat nevezhetünk, amelyek teljes mértékben megfelelnek a fajta jellegének, és jó egészségi állapotúak. A beteg állatokat azonnal kizárják.

15. Melyek a legveszélyesebb betegségek?

Válasz: A legtöbb áldozatot talán a kokcidiózis nevű betegség okozza, de a mixomatózis is sok problémát okoz. Mindkettő gyógyíthatatlan, de megelőző kezelés (injekció, vakcina,) mindkét betegségre létezik. Ezekon kívül számos veszélyes betegség fenyegetheti nyulainkat.

16. A kiállításokon mit néznek a nyulakon?

Válasz: A nyulak egészségi állapotát, a fajtajelleget, a fedőszőrzet színét és minőségét, az aljszőrzetet színét és minőségét, a rajzolatot, a testsúlyt, a testfelépítést, és az összbenyomást nézik.

17. Kell e jelölni a nyulakat?

Válasz: A nyulak tartós jelölése elengedhetetlen a származási lap kitöltéséhez, de a külföldi kiállításokon már csak jelölt állatok vehetnek részt. A nyulaknál leginkább a fültetoválást alkalmazzák.

18. Hol lehet eladni a nyulakat?

Válasz: A húsnyulakat ma már kevés helyen veszik át, de egy-egy vágóhidat érdemes felkeresni. A hobbiból tartott nyulaink szaporulatát kivihetjük különféle börzékre, vagy hirdethetünk interneten is.

19. Mennyiért lehet eladni a nyulakat?

Válasz: Ez nagyon változó lehet. Függ attól is, hogy milyen fajta, mennyi idő, van e származási lapja, elért e már valamilyen eredményt, de sokszor attól is, hogy mennyire sürgős megszabadulnia az eladónak az állattól. Sajnos a nyulak értéke még nem arányos a befektetett munkával.

20. Megéri manapság nyulakat tartani?

Válasz: Anyagilag nem minden esetben. A nyúltartásból megélni nem lehet. A nyúltartók általában a ráfordított költségeket behozzák az eladott állatokból, de úgy gondolom, hogy nem lehet az anyagi haszonszerzés a cél.

Aki szereti az állatokat, és belekóstolt a nyúlkiállítások világába is, annak biztosan megéri egy kisebb állomány kialakítása és fenntartása.

Kedves Nyúltenyésztő!!

Amennyiben ön biztosan eldöntötte, hogy nyulat, nyulakat szeretne tartani, de segítségre, információra van szüksége, forduljon hozzám bizalommal.

Szívesen segítek a kiválasztott fajta, illetve tenyésztők felkutatásában, továbbá szakmai tanácsokkal is rendelkezésére állok.

Legyen szó rendezvényekről, kiállításokról, börzékéről, igyekszem mindig a legfrissebb információkkal szolgálni.

További információk:

**Zsiros András
nyulfarm.rabbit.gportal.hu
amon29@citromail.hu
(0630)256-70-46**

Tartalom

1	Előszó	3
2	Hobbi vagy tenyésztés	5
3	A házinyúl származása, eredete	8
4	A házinyúl élettana	11
5	A nyúl testtájai	14
6	A fajták kiválasztása	22
7	A házinyulak elhelyezése	77
8	A nyúltartás kellékei, eszközei	90
9	A vásárolni kívánt nyulak kiválasztása	95
10	A házinyulak takarmányozása	98
11	A különféle takarmányok előkészítése, és tárolása	113
12	A különféle takarmányok etetési rendje	118
13	Takarmányozás a gyakorlatban	120
14	A házinyulak egészségvédelme	123
15	A betegségek megelőzése	125
16	Gyógyítható betegségek	127
17	Gyógyíthatatlan betegségek	133
18	A tenyésztés során felmerülő egyéb problémák	138
19	Az állomány kialakítása	140

20	A házinyulak szaporítása	146
21	Teendők a kiállításra, tenyésztésre szánt nyulakkal	155
22	A házinyulak jelölése	158
23	A házinyulak szállítása	161
24	Egyesületek	163
25	Kiállítások	165
26	A nyulak bírálata és a bírálók	168
27	A nyúltenyésztés jelentősége	171
28	Külföldi szervezetek	173
29	A nyúltenyésztés jövője	175
30	A nyúltenyésztők összefogása	177
31	Új nyúlfajták	179
32	A házinyulak fotózása	181
33	A 20 leggyakoribb kérdés	183

LEGYEN ÖN IS SZERZŐNK!

Az Ad Librum kiadási programja gyors és egyszerű könyvkiadást biztosít piacképes kéziratok számára.

Ajánljuk:

- az elsőkönyvesnek, aki nem akar kiadóknál házalni
- az ismert írónak, aki tudja, hogy a könyve el fog fogyni, de nincs kedve egy bizonytalan NKA-pályázatra várni
- a kutatónak, aki másra szeretné az OTKA-támogatását használni
- az egyesületnek, amelynek nem akar az NKA-szerencsétől függeni
- a szerzőnek, akinek könyve meghatározott célközönségnek szól (szakkönyvek, tanácsadók)
- a türelmetleneknek
- azoknak, akik szeretnék lemérni, mennyit is érnek a könyvpiacon
- akik a szokásosnál magasabb (akár 40%-os) jogdíjat szeretnének

NE VÁRJON A PÁLYÁZATRA!

ADJA KI MOST!

A kiadási program a következőket foglalja magában:

- könyvészet (ISBN beszerzés, vonalkód készítés, kötelespéldányok kezelése, helyes címnyegyed és bibliográfiai adatok);
- szöveggondozás (gépelési, nyelvtani, központoszási, nyelvhelyességi, stílusi hibák javítása, egységesítés);
- tördelés (megfelelő oldal és tükör kialakítása, szövegek közti helyes tipográfia, jegyzékek létrehozása, képek szkennelése);
- borítótervezés (beleértve a jogtiszt illusztráció beszerzését, együttműködésben a szerzővel);
- digitális nyomtatás (Xerox színes és fekete gépeken többfajta méretben és kötéssel);
- marketing (külön weboldal minden szerzőnek, boltmarketing, letehető részlet (mint ez a pdf fájl is), hírlevél, prospektus);
- terjesztés (a saját online könyvesboltunkban és könyvesboltláncokon (Líra, Libri, Alexandra, Bookline) keresztül).

További információ:

<http://adlibrum.hu/> vagy az Ad Librum Kft. irodája:

Porta Irodaház 5. em. 17. 1107 Budapest, Mázsa tér 2-6.

Tel: (06-1) 814-2590, (06-20) 510-1558. Email: info@adlibrum.hu